

Sydnärkes folkhälsoteam

Verksamhetsberättelse 2024

Antagen av Styrgrupp Folkhälsa Sydnärke 2025-02-12

Folkhälsoteamets uppdrag och mål	1
Resultat 2024.....	1
Ett urval av årets resultat i siffror	1
Uppdragsområde: Strategisk samverkan läns- och länsdelsnivå	2
Lokala grupperingar/styrgrupper omställningen Nära vård.....	2
Länsdelsgrupp Söder	2
Arbetsgrupp äldre (Länsdelsgrupp Söder)	2
Uppdragsområde: Det tidiga livets villkor.....	2
Föräldraskapsstöd	2
Brottsförebyggande arbete.....	3
Ungas delaktighet och inflytande.....	3
Sydnärkes ungdomsråd.....	3
Feriejobb	3
Våld i nära relationer (VINR)	3
Levnadsvanor	3
ANDTS (Alkohol, narkotika, dopning, tobak, spel om pengar)	3
Generation Pep-satsningen.....	3
Uppdragsområde: Psykisk hälsa och suicidprevention.....	4
Mental health first aid (MHFA).....	4
Youth aware of mental health (YAM)	4
Sydnärkes suicidpreventionsnätverk	4
Sydnärkes psykisk hälsa-nätverk.....	4
Seniorkraft.....	4
Ekonomisk redovisning 2024	5

Folkhälsoteamets uppdrag och mål

Sydnärkes folkhälsoteam arbetar utifrån den överenskommelse som tecknats mellan de fem kommunerna i södra länsdelen samt Region Örebro län. Överenskommelsen gäller för perioden 2024–2029 och syftar till att skapa ett långsiktigt och kunskapsbaserat lokalt och regionalt folkhälsoarbete i samverkan mellan samtliga parter. Överenskommelsens övergripande mål är att uppnå en god och jämlik hälsa i länets befolkning.

Folkhälsoteamets uppdrag förtydligas genom överenskommelsen samt den verksamhetsplan som tas fram årligen och som beslutas i folkhälsoteamets styrgrupp som består av kommunernas kommunstyrelseordförande samt kommunchefer/direktör. Målet med folkhälsoteamets uppdrag är att arbeta för ett kunskapsbaserat folkhälsoarbete i samverkan inom Sydnärkes kommuner samt med övriga parter inom överenskommelsen.

För att uppnå god, jämlik och jämställd hälsa i länets befolkning är samverkan en grundläggande förutsättning. Kommunerna i länet har ett tydligt ansvar i folkhälsoarbetet och är beroende av varandras insatser. Verksamhet inom folkbildning och föreningsliv främjar en god, jämlik och jämställd hälsa och är en nödvändig del av samhällets folkhälsoarbete. Folkhälsoteamet har under året haft fokus på det tvärssektoriella samverkansarbetet genom sin delaktighet i att samordna samverkan, agerat som förändringsledare genom att tillföra kunskaper, inspiration och stöd i processerna.

Resultat 2024

Sydnärkes folkhälsoteam har under året haft personalomsättningar där ny folkhälsochef samt folkhälsoutvecklare har rekryterats. Totalt har folkhälsoteamet omfattats av fyra heltidstjänster: tre folkhälsoutvecklare och en folkhälsochef. Folkhälsoteamet har utöver även haft en projektanställd folkhälsoutvecklare som främst haft fokus på arbetet med att implementera Generation Pep-satsningen i samarbete med RF-SISU.

Här följer resultat av de länsdelsövergripande uppdrag Sydnärkes folkhälsoteam genomfört i kommunerna i samverkan med övriga parter i överenskommelsen 2024. Redovisningen sker utifrån uppdragsområden, dessa återfinns i beslutad verksamhetsplan för 2024.

Ett urval av årets resultat i siffror

- **8** MHFA-utbildningar har genomförts under året
- **83** personer verksamma i Sydnärke har genomfört MHFA-utbildning
- **70** tjänstepersoner och politiker deltog i årets folkhälsokonferens: Vikten av ett gemensamt brottsförebyggande arbete
- **140** elever, politiker och tjänstepersoner deltog i årets upplaga av Elevriksdagen
- **4** feriejobbare arbetade under sommaren i Sydnärkes folkhälsoteam och sammanställde resultatet från Elevriksdagen 2024
- **65** seniorer har under året deltagit i Seniorkraft som genomförts i samtliga fem kommuner
- **6** förskolor har fått riktat stöd utifrån Generation Pep-satsningen vilket har resulterat i **21** processträffar med förskolepersonal under året
- **16** elever från högstadieskolorna har genomfört en elevskyddsombudsutbildning
- **1000** elever har tagit del av en föreläsning om normer, attityder och värderingar

Uppdragsområde: Strategisk samverkan läns- och länsdelsnivå

Uppdraget har omfattat strategiskt arbete på läns- och länsdelsnivå med utgångspunkterna i överenskommelsen. Uppdraget har handlat om att på ett övergripande plan koppla samman prioriterade områden och insatser för en stärkt samverkan.

Folkhälsoteamet har under året funnits representerade i olika strategiska grupper med fokus på folkhälsa och folkhälsoarbeten. Nedan redovisar vi några exempel där vi särskilt är delaktiga i kommunernas och regionens utvecklingsarbeten.

Lokala grupperingar/styrgrupper omställningen Nära vård. Sydnärkes folkhälsoteam har under året varit involverade i den omorganisering av styrning som skett i vissa av kommunerna inom ramen för Nära vård-omställningen. Teamet har bidragit i kommunens utveckling till förslag på styrstrukturer, styrningskartor, tagit fram förslag på uppdragsbeskrivningar för styrgrupp och arbetsgrupp samt genomfört workshops. Teamet har även bidragit med samordningsstöd i samband med omstruktureringen.

Länsdelsgrupp Söder

Från januari till augusti 2024 har Sydnärkes folkhälsoteam haft uppdraget som samverkansledare (20%) i Länsdelsgrupp Söder. Under året skapades en handlingsplan för Länsdelsgruppens arbete för att skapa struktur och tydlighet för deltagarna samt för kommunerna och regionens verksamheter. Handlingsplanen innehåller uppgifter om samverkanstrukturen, styrande dokument och uppdrag för länsdelsgruppen.

Arbetsgrupp äldre (Länsdelsgrupp Söder)

Under året har Sydnärkes folkhälsoteam samordnat arbetsgrupp äldre för att undersöka möjligheterna att genomföra förebyggande hembesök i kommunerna i Sydnärke. Arbetet har omfattat en kartläggning av vilka förebyggande och hälsofrämjande aktiviteter som redan erbjuds i respektive kommun, samt en analys av vilka resurser som skulle behövas för att komplettera dessa med hembesök.

Uppdragsområde: Det tidiga livets villkor

Uppdraget innefattar att samordna och utveckla det strategiska arbetet inom området som omfattar föräldraskapsstöd, ungas delaktighet och inflytande, våld i nära relationer och ANDTS (alkohol, narkotika, doping, tobak och spel om pengar).

Föräldraskapsstöd

Under de senaste åren har Sydnärkes folkhälsoteam funnits med i årsplaneringen av familjecentralernas verksamheter. Efter uttalat behov från familjecentralssamordnarna har folkhälsoteamet genomfört två kunskapshöjande insatser riktade till personal på familjecentralerna om våld i nära relationer. I utvärdering av insatserna ställdes frågan "Hur troligt är det att du kan använda kunskapen du lärt dig under tillfällena i ditt dagliga arbete?" Deltagarna kunde svara 1–5 där 1 är Inte alls troligt och 5 är Mycket troligt. Genomsnittet på svaren var 4,5.

Sydnärkes folkhälsoteam har i samband med kunskapshöjande insatserna tagit fram, i samverkan med familjecentralerna, ett flödesschema som stöd för hur personal ska bemöta misstanke om våld i nära relationer. Till flödesschemat har även en stödlista med stödinsatser i länet tagits fram.

Brottsförebyggande arbete

Under året har Sydnärkes folkhälsoteam erbjudit stöd till kommunerna i arbetet med att ta fram de brottsförebyggande lägesbilderna och åtgärdsplanerna. Detta utifrån ett förebyggande och främjande perspektiv. Även en konferens inom området har genomförts och som teamet samordnade.

Ungas delaktighet och inflytande

Sydnärkes ungdomsråd

Sydnärkes folkhälsoteam har erbjudit högstadieskolornas elevråd en elevrådsutbildning i syfte att stärka eleverna i sin roll i elevrådet. Inom ramen för Sydnärkes ungdomsråd har en digital uppstart samt Elevriksdagen genomförts. Sydnärkes folkhälsoteam beviljades medel från Länsstyrelsen för att genomföra en elevskyddsombudsutbildning, vilket genomfördes i september med deltagande av 16 elever från de olika högstadieskolorna.

Feriejobb

Utifrån Sydnärkes ungdomsråd erbjöd teamet fyra feriejobbare som hade uppdraget att sammanställa och presentera resultatet av Elevriksdagen. Feriejobbarnas arbete resulterade i en rapport och en powerpointpresentation av vad Elevriksdagen innehöll samt vad som diskuterats. Feriejobbarna skapade även en kortversion av sin rapport som spreds till samverkanspartner samt till deltagarna på Elevriksdagen.

Våld i nära relationer (VINR)

Under året har en arbetsgrupp arbetat med fokus på unga och våld i ungas relationer. Under 2023–2024 har teamet arbetat med beviljade projektmedel genom Länsstyrelsen Örebro län i samverkan med folkhälsoteamet i Norra Örebro län. Projektmedlen har använts till att högstadieskolorna i Sydnärke (och i norra länsdelen) har erbjudits föreläsningar med fokus på normer, attityder och hur vi kan bidra till förändring. Andreas Jonsson (extern föreläsare) har besökt högstadieskolor och föreläst för cirka 1 000 elever. Föreläsningarna har tagits emot mycket väl av både elever och skolpersonal och har väckt många givande diskussioner och frågor. Även en föräldraföreläsning har genomförts. Efter föreläsningarna har skolorna fått ta del av ett metodmaterial som är framtaget tillsammans med föreläsaren och en pedagog för att använda i det fortsatta värdegrundsarbetet. Projektmedel och resultat kommer rapporteras separat till Länsstyrelsens under 2025.

Levnadsvanor

ANDTS (Alkohol, narkotika, dopning, tobak, spel om pengar)

SAMSYD är ett nätverk med representation från fyra av fem kommuner, Sydnärkes utbildningsförbund samt polisen från båda lokalpolisområdena. I SAMSYD har ett årshjul skapats, med syftet att arbeta gemensamt i Sydnärke där kommunerna tillsammans har man valt ut uppmärksamhetsveckor/dagar som man arbetar extra med. Detta ger en samsyn och en effektivitet i arbetet.

Generation Pep-satsningen

Satsningen är en del av ett länsövergripande arbete som syftar till att förbättra mat- och rörelsevanor hos barn och unga och därigenom öka jämlikheten i hälsa. Under 2024 har sex förskolor fått extra stöd för att arbeta med hälsosamma vanor. Personal har utbildats i hur mat och rörelse kan integreras i vardagen, och föräldramöten har varit en del av arbetet för att engagera familjer och främja hälsosamma vanor även hemma. För att sprida kunskap och engagera fler har pedagoger använts som ambassadörer, och kompetensutvecklingsdagar har genomförts för att stärka pedagogernas förståelse för hur mat och rörelse kan integreras i förskolornas vardag. Insatser har även genomförts för att öka rörelse och gemenskap i områden med större behov, genom att stärka idrotts- och fritidsaktiviteter och skapa nya möjligheter för fysisk aktivitet och social samvaro.

Uppdragsområde: Psykisk hälsa och suicidprevention

Uppdraget innefattar att samordna och utveckla det strategiska arbetet inom psykisk hälsa och suicidprevention samt skapa och stärka organisatoriska förutsättningar lokalt och regionalt.

Mental health first aid (MHFA)

MHFA, även kallat Första hjälpen till psykisk hälsa, har genomförts i Sydnärke sedan våren 2023. Under 2024 har åtta utbildningar genomförts i Sydnärke, tre med inriktning vuxen, två med inriktning äldre och tre med inriktning ungdom. På utbildningarna har 83 personer deltagit varav ca 60% arbetar inom omsorg och stöd, exempelvis stödpedagoger och undersköterskor. MHFA har fått mer spridning under 2024 vilket har märkts i bredden av yrkeskategorier som deltagit, exempelvis bibliotekspersonal, biståndshandläggare, lärare och rektorer.

En av ungdomsinriktningarna genomfördes för första gången på kvällstid för att kunna erbjuda personer som träffar ungdomar i sin vardag, men som inte kan delta på utbildning kl. 8-17, utbildning i psykisk hälsa och bemötande. Genom detta nådde vi personer som inte tidigare deltagit i MHFA, exempelvis familjehemsförälder och barnansvarig på skyddat boende.

Youth aware of mental health (YAM)

En insats under våren har varit YAM. YAM har varit ett tvåårigt pilotprojekt (2022–2023) i Örebro län i samverkan mellan kommuner och region och fortsatte även under våren 2024. YAM har samordnats och genomförts i klass av Sydnärkes folkhälsoteam under vårterminen 2024. Under läsåret ht23/vt24 har 12 åk 8 klasser från tre högstadieskolor i Sydnärke genomfört YAM.

Sydnärkes suicidpreventionsnätverk

Sydnärkes suicidpreventionsnätverk är ett nätverk som genomförs två gånger per år. Syftet med nätverket är att få information och inspiration till arbetet med psykisk hälsa och suicidprevention i Sydnärkes kommuner. På nätverksträffen i april fick deltagarna besvara en utvärderingsenkät om nätverket. Samtliga som besvarade enkäten upplevde att det finns behov av att fortsätta med nätverksträffarna. Vid fråga om deltagarnas uppfattning om nätverksträffens innehåll och upplägg var genomsnittssvaret 4,1 av 5 (1 är Mindre bra, 5 Väldigt bra). Deltagarna tillfrågades även vilket innehåll de önskade framöver. Nätverksträffen i december planerades enligt deltagarnas önskemål och innehöll två lokala exempel med information om genomförande och resultat.

Sydnärkes psykisk hälsa-nätverk

Startade våren 2022 för att samla de funktioner som arbetar med psykisk hälsa/suicidprevention i Sydnärke (inom kommun och region). Syftet var att skapa en förståelse över hur våra uppdrag hänger ihop och var vi kan samverka eller stärka samverkan. Nätverkets deltagare har uttryckt behov av struktur, behov och syfte med nätverket. Utifrån detta har Sydnärkes folkhälsoteam, med input från nätverkets deltagare, tagit fram en plattform där struktur, behov och syfte förtydligas. Plattformen godkändes av Länsdelsgrupp Söder i augusti och är nu utgångspunkt för nätverkets arbete.

Seniorkraft

Seniorkraft genomfördes i fem kommuner under 2024, med en extra omgång i Askersund då det var många som anmälde sig. Totalt deltog 65 deltagare i Seniorkraft under 2024. Framgångsfaktorer med Seniorkraft är att samverka med alla parter gör insatsen möjlig. Det finns en närmare samverkan kring målgruppen. Många deltagare kommer ut i ordinarie verksamhet, det i sin tur innebär att civilsamhället får deltagare till sina befintliga grupper. Ett gott exempel är att Laxå-gruppen från 2014 fortfarande ses en gång i månaden och bowlar och äter lunch tillsammans.

Ekonomisk redovisning 2024

Den ekonomiska redovisningen omfattar folkhälsoteamets drift utifrån intäkter och kostnader. Projektintäkter och kostnader redovisas separat till Länsstyrelsen och Regionen vid projektavslut.

Intäkter 2024	tkr
Verksamhetsbidrag kommunerna	732
Verksamhetsbidrag Regionen	1393
Medel Regionen samordning psykisk hälsa, YAM, MHFA	780
Överskott tidigare år	1087
Intäkter 2024	3992

Kostnader 2024	
Personalkostnader total (inkl. resor)	2966,5
Telefon, dataavgift, kontorsutrustning	14
Lokalhyra	53
Kostnader 2024	3034

Överskott 2024 - överförs till 2025

Överskottet är ett uppbyggt överskott från flera år tillbaka. Överskottet används i budget 2024 och 2025 för att finansiera kostnaderna i folkhälsoteamet i stället för att räkna upp de årliga intäkterna från medlemskommunerna.